info@payamdaily.ir

پیام آشنا

نخستین روزنامه صبح البرز

شماره ۱۸۱۱
دوشنبه / ۲۵ اسفند / ۱۳۹۹
۱ / شعبان / ۱۴۴۲
15 / March / 2021

صاحب امتیاز: موسسه هنگامان اندیشه زمان
مدیرمسئول: محمود حیدری سردبیر: بهروز حیدری
نشانی: کرج، بلوار تعاون، خیابان فرهنگ، جنب کانون کارشناسان، برسی ماه گستری
تلفن: ۲۲۵۲۳۲۳۸-۲۲۵۲۳۲۳۳-۰۲۶ فکس: ۲۲۵۵۲۸۳۸
فکس اینترنتی پیام آشنا: ۰۲۱-۸۹۷۸۶۷۲۹
امتیاز در طرح ارزیابی کیفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: ۴۲/۴۶
چاپ: کارگر

کافه پیام

برای انعکاس نظرات و گلایه ها و پیشنهادات خود درباره مسائل البرز با پیام آشنا تماس بگیرید

۳۲۵۵۳۸۳۸
۳۲۵۴۱۴۹۵
۰۹۰۱۴۰۴۸۳۳۳

یادداشت

آسیب بزرگی که اقتصاد فرهنگ و هنر از کرونا و تحریم دید

مدتی است کرونا و تحریم اقتصاد فرهنگ و هنر را تحت تأثیر خودشان گرفته‌اند و به نظر می‌رسد خدمات حضوری بخش فرهنگ رکود بی‌سابقه‌ای را تجربه می‌کنند چرا که تحریم و کرونا روی هم اثر افزایشی داشته‌اند.

در پژوهشی که درباره اثرات تحریم در بخش فرهنگ انجام دادم مشخص شد که بخش فرهنگ زودتر و بیشتر از سایر بخش‌ها از تحریم صدمه می‌بیند و اکنون می‌توانیم بگوییم که بیشتر و زودتر از سایرین از رکود ناشی از کرونا هم صدمه می‌بینند

اما با چه راهکارهایی می‌توانیم راه بخش آسیب دیده را به سوی روند تغییر دهیم؟ راستش تا زمانی که تحریم‌ها از دوش ایران برداشته نشود و خدمات فرهنگی دیجیتال مامقبولیت پذیر نشوند ما از این بحران بیرون نمی‌آییم و اگر این بحران طولانی شود، فرصت و توان ما برای جبران آن کمتر می‌شود. ما در میان چند حوزه تمدنی قرار گرفته‌ایم؛ تمدن هندو پاکستان، تمدن اعراب و تمدن ترک‌ها. تضاد منافع بین ما باعث ناتوانی ما در رونق‌دهی به بخش فرهنگ می‌شود که آنها منافع‌شان را جانشین منافع حوزه تمدنی ایران کنند. صنایع خلاقی که در کشور داریم در آینده به طور کلی در تمام جهان بزرگتر می‌شود و سرعت این رشد اتفاقا در مورد خاورمیانه بیشتر است و براساس بررسی‌های انجام شده میانگین سرعت رشد کشورهای خاورمیانه در بخش صنایع خلاق از میانگین رشد باقی کشورهای جهان بالاتر است. از این جهت هرچقدر ما بیشتر در این بحران باقی بمانیم فرصت‌مان برای بهره‌برداری از این پنجره اقتصادی کوتاهتر می‌شود و اگر فرصت پیشتازی را به دیگران بدهیم برای مدت‌ها باید دنباله رو باشیم. وقتی به‌طور کلی روندهای آتی اقتصاد فرهنگ را در جهان بررسی می‌کنیم متوجه می‌شویم که سهم اقتصاد فرهنگ در آینده چه در اشتغال و چه در تولید ناخالص داخلی افزایش پیدا می‌کند. متوجه می‌شویم در بلندمدت احتمال بزرگ‌تر شدن سهم فرهنگ و هنر بالاست و نرخ رشد آن نه نسبت سایر صنایع بیشتر خواهد بود. اما این به این معنی نیست که اهالی فرهنگ و هنر زندگی بهتری خواهند داشت، چرا که بازار فرهنگ بازار «برنده صاحب همه چیز» است و کسی که ستاره است سهمش از این افزایش بسیار بیشتر از کسی است که ستاره نیست. رونق صنایع خلاق به شیوه دایره مَقوَم گفته می‌شود یعنی اثر عوامل بر یکدیگر دوری و افزایشی است. در شکست‌ها هم همین اتفاق می‌افتد. شکست بخش‌های مرکزی مثل هنرهای نمایشی، ادبیات و هنرهای تجسمی، شکست‌های راحت‌تری برای سایر بخش‌ها رقم می‌زند. هرچه به آنها بیشتر فشار وارد شود اثرات شکست بیشتر می‌شود. هنوز هم هر کدام درستی از میزان آسیبی که به ما وارد شده نداریم و احتمالا این شکست‌ها در آینده به‌صورت تکاثری تقویت می‌شوند.

این شکست در صورتی متوقف می‌شود که تحریم‌ها برداشته شوند و بتوانیم محصولات فرهنگی دیجیتال‌مان را مقبول پذیر کنیم یعنی به جای اینکه محصول فرهنگی‌مان را به ۱۰ هزار نفر عرضه کنیم این امکان را داشته باشیم که آن را به ۱۰ میلیون نفر عرضه کنیم. در این صورت شانس موفقیت‌مان بیشتر می‌شود اما در این مدت اتفاق دیگری هم افتاده است که به بازار محصولات فرهنگ و هنر در داخل کشور هم آسیب زده است. به‌طور کلی وقتی درآمد قابل تصرف مردم کاهش پیدا می‌کند مصرف فرهنگی‌شان هم کاهش پیدا می‌کند و میل دارند از خمارتی استفاده کنند که حداقل هزینه را داشته باشند. مثلا محصولات فرهنگی و هنری را دانلود کنند و ببینند و یا توجه به اینکه اجرای کیی رایت در کشور دچار مسأله است و سازمان‌های مدیریت جمعی حقوق هم نداریم، نقصان و خسران آن بیشتر می‌شود. در این شرایط مردم پول کمتری خرج فرهنگ می‌کنند اما چنانچه فرهنگ کالرویژه خودش را پیدا کند می‌تواند معادله را کمی تغییر دهد. یعنی نقشی حیاتی که هنر در بحران‌های مانند کرونا و تحریم بر عهده دارد بدرستی ایفا کند. مردمی که دائماً با خبرهای بد و ناگوار مواجه می‌شوند و ناراحتی‌هایشان تشدید می‌شود، هنر را راهی برای برون رفت از اوضاع می‌بینند اگر هنر کالرویژه امید، همبستگی و خرسندی را بر عهده بگیرد و محصولات متناسب با آن تولید کند بازار فرهنگ و هنر هم رونق پیدا می‌کند. کاهش تیرگی‌ها و حل حوب ارمغان این کالرویژه هنر در بحران است. چنانچه این مسأله در هنر کشور در اولویت باشد احتمالاً مردم تمایل بیشتری به مصرف و هزینه کردن برای آن بخش دارند چرا که می‌خواهند این دریچه نوید بخش روشنایی پایدار بماند. البته که کار بسیار سختی است و به قول خواجه «کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد؟» با این حال کسی برنده است که بتواند این وضعیت را درک کند و با اینکه حال خودش خوب نیست چیزی به مردم عرضه کند که حال مردم را خوب کند این وضعیت را در میزان بازدید ویدئوهای منتشر شده در اینستاگرام می‌بینیم. کیهان کلهر در این مدت کارهایی انجام داد که نشان می‌دهد او کالرویژه هنر را در بحران بدرستی دریافته است. این رویکرد شاید بتواند اقتصاد فرهنگ و هنر ایران را نگدی به پیش راند.

حمیدرضا شجوئی
پژوهشگر اقتصاد فرهنگ

فال ۴۰۰ — امروز با حافظ

خرد در زنده رود انداز و می نوش
به گـلبانگ جوانان عراقی
ربیع العمر فی مـرعی حـماکم
حماک الله یا عهد التلاقی

خواندنی

چه بگویم سحرت خیر؟ تو خودت صبح بگویم؟ من شیدا چه بگویم؟ که تو هم این و هم آنی

شهریار

فال نرخ — اوقات شرعی فردا

اذان صبح	طلوع آفتاب	اذان ظهر	غروب آفتاب	اذان مغرب
۰۴:۵۴	۰۶:۱۹	۱۲:۱۷	۱۸:۱۴	۱۸:۳۱

برگه

آدمی ساخته‌ی افکار خویش است فردا همان خواهد شد که امروز می‌اندیشیده است.

مترلینگ

یادداشت

اقتصاد معیشتی به زبان ساده

آشنایی با نویسنده

کاظم کریمی حسین‌آبادی متولد نخستین روز از فروردین ۱۳۶۸ در شهرستان دلفان استان لرستان، روستای حسین آباد به دنیا آمد. ایشان دکتری تخصصی خود را در رشته ی اقتصاد کشاورزی در گرایش سیاست و توسعه اقتصادی دریافت نمود. همچنین حدود ۳۰ سال ساکن شهرستان شهریار بوده و از سال ۱۳۸۸ در شهر اندیشه زندگی می کند.

از سوابق آموزشی ایشان می توان به سابقه ی ۳ سال تدریس در دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس یاد نمود.

مقدمه

تعریف اقتصاد

اقتصاد واژه ایست یونانی که به معنای «تدبیر یا سیاست اداره خانوار» می باشد. در تعریفی می توان گفت که اقتصاد علم تصمیم گیری با وجود منابع کمیاب است. از آن جاییکه فلسفهٔ این علـم مانند علم تصمیم گیری، زندگی روزانه همهٔ افراد بشـر را اداره می کند لازم است لااقل با انواع آن و مسائلی که پیرامون آن وجود دارد آشنا شویم. پس چنانچه شما هم دوست دارید با این علم بیشتر آشنا شوید تا پایان این مقاله همراه ما باشید.

اقتصاد معیشتی چیست؟

در تعریف اقتصاد معیشـتی می توان گفت که اقتصاد معیشتی یا اقتصاد کفاف یک نظام اقتصادی یا واحدهای اجتماعی ساده است که این واحدهـا امکان دارد خانوارها و یا جوامع کشـاورزی باشند. در یک اقتصاد معیشتی، اغلب مردم در حرفهٔ کشاورزی ساده فعالیت دارند. آن ها قسمت زیادی از تولیدات خود را مصرف می کنند و باقیماندهٔ تولیدات خود را با دیگر کالاهای سـاده مبادله می کنند. این گونه جوامع سـبب ایجاد فرصت های بازار اندکی می شوند. گفتنی است که اقتصاد سنتی یا اقتصاد معیشتی فراگیر نیست از این رو افراد کمی تمایل دارند که آن را انجام دهند. اقتصاد معیشتی سطح سـودآوری پایینی دارد چرا که در آن فعالیت ها فقط شامل خرید و فروش و مبادله کالا می شود.

ویژگی های اقتصاد معیشتی

مورد زیر را نام برد:

– تعامی اعضا در آن مشارکت می کنند: در اقتصاد معیشتی تمام جامعه در فرایند تولید با در نظر گرفتن توانایی ها و کارداتی های هر شخص برای استفاده بهینه از آن مامشارکت می کنند در این نـوع از اقتصاد همهٔ افراد جامعه واقفند که کارشان برای دست یافتن به اهداف غذایی ضروری می باشد از این رو همهٔ آن ها برای رسیدن به هدف مشترک خود که همان خودکفایی می باشد مسئولیت های خود را با تمرکز کافی انجام می دهند.

–اقتصاد معیشتی از روش های سنتی استفاده می کند: در این نوع اقتصاد فضای زیادی برای نوآوری وجود ندارد. دلیل این امر این اسـت کـه وظایفی که امکان تولید عناصر را فراهم می کنند که به سـود گذران اعضای جامعه اسـت در اولویت می باشند. قسمت اصلی آن، بخش اقتصادی اسـت. اغلب کار افراد در اقتصاد معیشتی کشاورزی و دامداری می باشد که به وسیلهٔ این دو حرفه غذای خانواده به دست می آید. افزون بر این برخی جوامع امکان دارد به نساجی هم اهمیت زیادی نشان دهند.

–اقتصاد معیشتی، جامعهٔ سازمان یافته ای است: در اقتصاد معیشـتی فرد فردِ اعضای جامعه عهده دار وظیفه ای هی هستند که وظایف آن ها تمامی مراحل را تشکیل می دهد. از آن جاییکه هدف این سیستم خودکفایی می باشد، سازمان داخلی جهت تولید فرایندهای فعال و کسـب محصولاتی که برای گذران زندگی لازم است در دسترس می باشد.

–اقتصاد معیشـتی خودکفاسـت: فعالیت های اقتصاد معیشتی سیستم های تولیدی مختلفی می باشند که از طریق آن ها یک جامعه قادر است بدون داشتن دیگر عناصر صنعتی گذران زندگی کنـد. افرادی که به اقتصاد معیشتی اشتغال دارند تنها با تولید خود می توانند نیازهای خودشان را برطرف نمایند. از این رو تصمیم به تولید محصولات خود در مقیاس بزرگ تر برای توزیع در سایر جوامع ندارند. بنابراین مـی توان گفت که هدف نهایی در این نوع اقتصاد خود مصرفی می باشد. این مسـئله به معنای این است که جوامعی که در زمینهٔ اقتصاد معیشـتی فعالیت می کنند وابستگی کمتری به صنایع و تحولات آن دارند البته به میزان زیادی به ویژگی های آب و هوای ناحیه ای که در آن زندگی می کنند وابسته هستند.

کشـورهای دارای اقتصاد معیشتی کدامند؟

اسکیموهای گرینلند، کانادا و آلاسکا که قوم خود را اینوئیت می نامند افرادی هستند که بیشـترین بهره را از اقتصاد سنتی یا اقتصاد معیشـتی می برند. مثلا یکی از پرطرفدارترین فعالیت های اقتصادی در بین مردم گرینلند، صید میگو و ماهی گیری می باشد که این کار سود زیادی را عاید مردمان آن نواحی می کند. در دیگر نواحی هم مردم اینوئیت به شکار حیوانات به ویژه گوزن شمالی تمایل زیادی نشـان می دهند و از این راه گذران زندگی می کنند. شکار بخش مهمی از فعالیت های این قوم به حساب می آید. گفتنی است که افرادی که در این زمینه موفق عمل کرده اند هر چند وقت یک بـار افرادی را به مهمانی دعوت می کنند و گوشت شکار خودشان را صرف تهیهٔ غذای مهمانی می نمایند.

یکی دیگر از کشورهای دارای اقتصاد معیشتی، مردمان هائیتی (کشـوری واقـع در جزیرهٔ هیسـپانیولا در دریای کارائیب) می باشـد که بیش از ۶۶ درصـد از مردم آن به زراعت معیشتی اشـتغال دارند. البته باید گفت که این فعالیت ها به طور کامل در دستهٔ اقتصاد معیشتی واقع نمی شوند. جمعیت این کشور در قلب جنگل آمـازون در آمریکای جنوبی زندگی می کنند و بیشـتر با فعالیت های اقتصاد سنتی (اقتصاد معیشتی) سروکار دارند و البته از دنیای پیرامون خود دور می باشند.

تلنگر

عیدی تلخ برای کاربران اینترنت

این بدترین پایان‌بندی برای سال پر از اختلال اینترنتی است. درحالی که کلایه‌ها از کیفیت اینترنت به امری دائمی بدل شـده و به دلیل وجـود انحصار در برخی بخش‌ها حداقل در کوتاه مدت امکان بهبود شـرایط وجود ندارد، به تازگی اتفاق جدیدی کلکسـیون اختلالات اینترنت کشور را کامل کرده است. مدتی است که کاربران اعلام می‌کنند شبکه‌ها خصوصا ساعت ۹ به بعد، کیفیت اینترنت به‌صورت جدی افت می‌کند و یا کندی و قطعی مکرر اینترنت مواجه می‌شـوند. در این راسـتا و درحالی که پیش‌تر اطلاع‌یه‌ای دراین‌باره اعلام نشده بود، روز جمعه، مدیرکل دفتر حفاظت از حقوق مصرف‌کنندگان اعلام کرد که علت افت کیفیت اینترنت در مدت اخیر، قطعی مسیر ارتباطات اینترنت بین‌الملل زیرساخت از طریق قطر بوده اسـت. وی تاکید کرد: در پی این اتفاق، چند هفته‌ای اسـت که ۸۵۰ گیگابیت از ظرفیت اینترنت زیرساخت از دست رفته است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از دنیای اقتصاد، براساس گزارش شرکت زیرساخت به سازمان رگولاتوری، احتمالا این قطعی تا ۱۵ فروردین ادامه خواهد داشت. در این گزارش اعلام شده است: «قطعی در دریای مدیترانه و حد فاصل مصر و ایتالیا رخ داده و اپراتور بالادست شرکت قطری اعـلام کرده تا ۴ فروردین به‌دلیل مأمور نیروهای ناتو اقدامات ورود به حریم دریایی نقطه قطع را ندارد.» با این حال این دفتر پیش‌بینی می‌کند که رسیدگی به شرایط تا ۱۵ فروردین طول بکشـد و تا آن زمان این مشکل برطرف نشود. این درحالی است که در آسـتانه نوروز قرار داریم و احتمالا در ایام تعطیلات مصرف اینترنت کاربران افزایش پیدا خواهد کرد. بسیاری از مردم خانه‌هایشـان برای سرگرمی و دید و بازدیدهای آنلاین سراغ اینترنت می‌روند و همین امر شرایط را بدتر نیز خواهد کرد.

اختلال جدید این‌بار از سمت زیرساخت

پیـمان قرهداغی، مدیرکل دفتـر حفاظت از حقوق مصرف‌کننـده رگولاتوری در گفتـوگو با همشهری اعلام کرده است که «این قطعی معادل ۲۰ درصد کل ارتباطات بین‌الملل کشور را شامل می‌شود» مسأله‌ای که پیش‌تر بارها به آن تاکید شـده آن است که چرا باید انحصار زیرساخت‌های اینترنتی در دست یک سازمان دولتی باشد و شـرکت‌های اینترنتی نتوانند به‌صـورت جداگانه برای فراهـم کردن اتصال مستقیم اینترنتی اقدام کنند. در نظر نگرفتن مسـیری جایگزین برای تعدیل بـار ترافیک شبکه در مواقع اختلالات مقطعی، ایرادی است که سال‌ها پیش مکررا ایجاد مشکل می‌کرد و هیچ‌گاه چاره‌ای برای آن اندیشـیده نشـد. اما با توجه به بهبود ارتباطات زیرساخت مدتی بود که به فراموشی سپرده شده بود. وزیر ارتباطات اخیرا در یک سخنرانی گفته بود اتحصار زیرساخت تا پایان دولت شکسته خواهد شد.

با این حال موضوع تو‌سـعه پهنای بند فقط به شرکت ارتباطات زیرساخت مربوط نمی‌شود و این شرکت برای توسعه پهنای باند به موافقت نهادهـای دیگری مانند شـورای‌عالی فضای مجازی نیاز دارد. مسـاله شبکه ملی اطلاعات مدتی است که به یکی از اولویت‌های شورای‌عالی فضای مجازی تبدیل شـده. در نتیجه صدور مجوز برای توسعه پهنای باند اینترنت بین‌الملل چندان با سیاسـت‌های مدنظر این شورا هم خوانـی ندارد. قرهداغی اظهار کرده اسـت که شرکت زیرساخت علت فراهم نبودن پهنای باند رزرو برای شرایط قطعی را طولانی شدن فرآیند اخذ مجوز از مرکز ملی فضـای مجازی برای افزایش ظرفیت بین‌الملل دانسته و همین امر باعث ایجاد این وضعیت شده است. با این حال شرکت زیرساخت گفته اسـت مرکز ملی فضای مجازی به‌تازگی مجوز ۴۰۰ گیگابیت ظرفیت ذخیره صادر کرده است که به زودی (حداکثر تا دوشنبه) به‌طور کامل وارد مدار خواهد شد. اعمال نظرهایی مانند موافقت نمایندگان مجلس با افزایش ۱۰ درصدی حق‌الامتیاز و حق‌السهم دولت از اپراتورهای ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی و اختصـاص آن به حمایـت از تولید محتوا و فعالیت‌های نظارتی و فرهنگی در فضای مجازی نشـان می‌دهد که نباید انتظار فراهم شـدن تسهیلاتی برای بهبود کیفیت اینترنت بین‌الملل داشته باشیم.

امید به اتخاذ تصمیماتی که باعث بهبود شرایط کیفیت اینترنت بین‌الملل شود به قدری کمرنگ اسـت که حتی در یک ماه اخیر، نمایندگان با تهدید تلقی کردن اینترنت ماهواره‌ای، بخشی از افزایش ۱۰ درصدی حق‌السـهم اپراتورها را به شـرکت مخابرات اینترنت اختصاص دادند تا بتواند با آن مقابله و رقابت کند. با این حال هفته گذشـته محمدجواد آذری‌جهرمی وزیر ارتباطات در مراسم رونمایی از اولین اینترنت خنگی 5G، یکی از راه‌های برون رفت از مشکل ایجاد شده ناشی از انحصار مخابرات و فشار بر شبکه اینترنت همراه را رفتن به سـمت نسل پنجم اینترنت خواند.

وزیر ارتباطات با تاکید بر اینکه استفاده از فناوری 5G بـرای اینترنت خانگـی می‌تواند کیفیت اینترنت را حتی تا ۳۰ برابر بهبود دهد، گفت: با هدف تعدیل فشاری که در مدت اخیر بر شبکه اینترنتی کشور وارد آمده و موجب نارضایتی مردم شده، رفتن به سمت تکنولوژی FWA-5G را در برنامه قرار داده‌ایم. وی افزود: بالا رفتن کیفیت تا این حد، ارتقای قابل توجهی است که می‌تواند تاثیر خوبی در شبکه تلفن همراه یا خانگی داشته باشـد. بنابراین استراتژی ما بر این بود که برای حل این مشکلات به شرکت‌های FWA مجوز بدهیم که به سمت نسل پنجم حرکت کنند و پهنای باند بیشتری به اینترنت بدهند.

فرار از پیشرفت

با وجود توجه به کشورهای پیشرفته تمرکز بر ورود تکنولوژی‌های جدید برای ارائه اینترنتی با کیفیت بهتر و قیمت مقرون به صرفه تر است، دامن زدن به اختلاف‌ها و ایجاد شرایطی که هزینه نهایی آن با گران شدن تعرفه اینترنت به مصرف‌کننده نهایی تحمیل می‌شود، در تلاش برای محدود کردن هرچه بیشتر اینترنت بین‌الملل هستند. طبق مصوبه مجلس قرار اسـت شرکت مخابرات ایران با هزینه مردم، شـرایطی فراهم کند تا با یک تکنولوژی نسل قبل به جنگ با جدیدترین تکنولوژی دنیا در زمینـه ارائه اینترنت، یعنی اینترنت ماهواره‌ای برود.

حمیدضیایی‌پرور، پژوهشگر رسانه در گفتـوگو با «ایرنا» گفته است: این فناوری بالاخره خواهد آمـد و تمام دنیا را فرا خواهد گرفت. کسـانی که برای مقابله با این فناوری مصوبه می‌دهند احتمالا شـناخت درسـتی از پروژه اینترنت ماهواره استارلینک ندارند. وی ضمن مخالفت با مصوبه مجلس مبنی بر مقابله با فناوری اینترنت ماهواره‌ای گفته اسـت: «مجلس از شـرکت مخابرات خواسته این کار را انجام دهد. مخابرات چه کاری می‌تواند در زمینه اینترنت ماهواره‌ای انجام دهد؟ مثلا می‌خواهد بلرازیت بیندازد؟ اگر این کار را هم بخواهد انجام دهد به سازمان فضایی ایران ارتباط دارد. البته اگر این بودجه را به پلیس فتا یا قوه‌قضائیه می‌دادند ممکن بود بتوانند این ماهواره‌ها را ردیابی کنند که تازه در این حالت هم اتفاق خاصی نمی‌افتد» وی ضمن انتقاد از افزایش ۱۰ درصدی حق‌السهم پرداختی شرکت‌های اینترنتی تاکید کرده است: این افزایش حق‌السهم که از مردم و مشترکین تامین می‌شود با شـعارهای مجلس مبنی بر مبارزه با گرانی مخالف است. در مصوبه مجلس آمده اپراتورها حق اضافه کردن قیمت اینترنت را ندارند. وقتی حق السهم ۱۰ درصد اضافه شده، شرکت اگر قیمت اینترنت را بالا نبرد ورشکسته می‌شود. شرکت یا باید سرعت اینترنت را پایین بیـاورد یا قیمت را افزایـش دهد که در هر دو صورت مردم ضرر خواهند کـرد. ضیایی‌پرور در تشـریح عظمت پروژه اینترنـتـی ماهواره استارلینک می‌گوید: ایلان مالـک (کارآفرین در پیشرفت شرکت یا باید سرعت اینترنت را پایین بیـاورد یا قیمت را افزایـش دهد که در هر دو صورت مردم ضرر خواهند کـرد. ضیایی‌پرور در تشـریح عظمت پروژه اینترنـتـی ماهواره استارلینک می‌گوید: ایلان مالـک (کارآفرین در زمینه فناوری اطلاعات و صاحب شرکت اسپیس ایکس) به‌عنوان اولین دارنده ماهواره منظومه‌ای مدار پایین، قصد دارد بیش از ۱۲ هزار ماهواره به مدار زمین پرتاب کند که این تعداد در فاز اول خاک آمریکا و کانادا را پوشش می‌دهند و در فاز بعدی پوشـشی جهانی ایجاد خواهند کرد. وی می‌افزاید: الان ماهواره مدار پایین استارلینک در هر لحظه قادر است خاک آمریکا و کانادا را تحت پوشش اینترنت قرار دهد. این ماهواره‌ها به‌زودی کشـورهای دیگر را هم تحت پوشش قرار می‌دهند. مدیرکل اسبق مرکز مطالعات و تدارک ارتباطات و فیلم‌های تخیلی‌ورزی به حقیقت بپیوندد! دقت فناوری «جعل عمیق» این نگرانی را تا حدودی به حقیقت بدل کرده است. به گزارش روزنامه نیویورک تایمز، در حالی که میلیون‌ها کار بر این هفته ویدیوی «تام کروز» بازیگر مشهور را در شبکه‌های اجتماعی مشاهده می‌کردند مشخص شد این تصاویر با فناوری «هوش مصنوعی و به روش جعل عمیق ساخته شده است.

ویدیویی که در تیک‌تاک، توئیتر و سایر شبکه‌های اجتماعی بین میلیون‌ها کار دست به دست شد توسط یک «هنرمند جلوه‌های تصویری و با شبیه‌سازی یکی از فیلم‌های «هیل هیدر» بازیگر هالیوودی ساخته شد. در این برنامه که اصل آن متعلق به یک گفت‌وگوی تلویزیونی در سال ۲۰۰۸ است، «هیل هیدر» در حال تعریف کردن خاطره از اولین ملاقات خود با «تام کروز» در جلسه سناریونخوانی دیده می‌شود.

گفته می‌شود در این ویدیو هر زمان «هیدر» مطلبی را از تام کروز نقل می‌کند ناگهان اجزای صورت و حالاتش به شکل او درمی‌آید یک حساب کاربری در یوتیوب که نخستین بار این تصویر ویدیویی را منتشر کرد پیش از این با استفاده از جعل عمیق، تصویر ویدیویی «لرنولد شوارتزنگر» بازیگر دیگر سینما را پخش کرده بود. قریب میلیون‌ها کاربر جهانی با ویدیویی که جعلی بودن آن به هیچ وجه قابل تشخیص نبود باعث شد تا نیویورک تایمز از «جعل عمیق» به‌عنوان «خطرناک‌ترین فناوری قرن» یاد کند.

براساس سنت سالانه انگلستان راشه‌ماست و به بعد از ظهر روز کریسـمس سخنرانی ملکه الیزابت دوم از طریق تلویزیون هدایت این کشـور پخش شد و طبق روال معمول شبکه چهار تلویزیون هم به‌صورت همزمان ویدیویی فرد دیگری را برای مخاطبان خود ارائه کرد. پیش‌تر در چنین روزی سـخنرانی افراد مشهوری از جمله «لورد اسـنودن»، پیمانکار سابق آژانس امنیت ملی امریکا و... به‌صورت همزمان با صحبت‌های ملکه پخش شده بود و مخاطبان شبکه چهار امسال ملکه و خانواده سلطنتی انگلستان را مشاهده کردند که در حال رقص و پایکوبی بودند و به نظر می‌رسید تصاویر ویدیویی را برای شبکه اجتماعی تیک‌تاک ضبط کرده‌اند. طولی نکشـید که رسـانه‌های خبری توضیح دادند که مردم در حال تماشای نسخه دستکاری شده دیجیتالی ملکه بودند که با استفاده از فناوری جعل عمیق ساخته و صدای او هم توسط «برا اسـتیونس» بازیگر و کمدین مشهور تقلید شده بود.

به گفته شبکه چهار تلویزیون ملی انگلستان، این برنامه به‌عنوان یک هشدار کاملاً جدی در مورد تهدیدهای باقوه و خطرناک فناوری جعل عمیق و اخبار جعلی پخش شد و «لین کانز» مدیر برنامه‌های این شبکه ویدیوی مذکور را «فناوری قدرتمندی توصیف کرد که با آن حتی نمی‌توانیم به چشمان خود هم اعتماد کنیم».

«جعل عمیق» یا «دیپ فیک» نوع ویژه‌ای از فناوری هوش مصنوعی اسـت که به واسـطه کارکرد خود برای نمگذاری آن دو اصطلاح «یادگیری عمیق» و «جعلی» با هم ترکیب شده‌اند. این فناوری تکنیک ویژه‌ای برای ترکیب تصویر انسان مبتنی بر هوش مصنوعی است که در آن تصاویر و فیلم‌های موجود روی تصاویر یا فیلم‌های منبع قرار می‌گیرد و از قابلیت ویژه فناوری یادگیری ماشینی موسوم به «شبکه مولد تخاصمی» (GAN) استفاده می‌شود. ویدیوی جعلی که از این طریق ساخته می‌شود ترکیب فیلم‌های موجود و منبع است که فرد یا افرادی را در حال انجام یک کار در موقعیت ویژه نشان می‌دهد که هرگز در واقعیت اتفاق نیفتاده است.

این فیلم‌های تقلبی می‌توانند فرد را در حال انجام اقداماتی نشـان دهند که هرگز در آن حضور نداشتند و همچنین آن‌ها برای تغییر کلمات یا حرکات یک سـیاستمدار استفاده کنند تا به نظر برسد آن فرد چیزی را گفته که هرگز به زبان نیاورده است. به‌عنوان مثال، اکتبر گذشته زمانی که کاخ سفید خبر ابتلای «دونالد ترامپ» به کرونا را منتشر کرد، حساب توئیتری رئیس‌جمهوری سابق امریکا ویدیوی کوتاهی را از او منتشر کرد که به نظر می‌رسید دقایقی پیش از سـوار شدن ترامپ به هلی‌کوپتر برای انتقال به بیمارستان ضبط شده بود. ترامپ در این ویدیو از حمایت‌ها و پیام‌های محبت‌آمیزی که در ساعات گذشته دریافت کرده بود تشکر کرد و توضیح داد که حال عمومی او خوب است ولی طولی نکشید که خرگزاری‌ها با تحلیل‌های دقیق تر توضیح دادند این ویدیو به احتمال قوی توسط فناوری جعل عمیق ساخته شده است و در اصل «دونالد ترامپ» واقعی در این ویدیو حضور نداشته است.

پس از این خبرگزاری چینی شینهوا و موتور جسـتجوی اینترنتی Sogou در یک پروژه مشـترک با اسـتفاده از فناوری جعل عمیق مجری تلویزیونی را طراحی کردند که شکل ظاهری شبیه یک مرد دارد و با ایجاد صدا و حرکات چهره انسان، اخبار را به‌صورت کاملاً حرفه‌ای می‌خواند و بیننده تصور می‌کند گوینده واقعی در مقابل چشـمان او قرار گرفته است. این خبرگزاری چینی کارمند جدید خود را که در اصل وجود خارجی ندارد یک گوینده حرفه‌ای و خسـتگی‌ناپذیر معرفی کرد که تمامی اخبار روز را به‌صورت ۲۴ ساعته گزارش می‌دهد.

مفید یا مضر؟

فناوری جعل عمیق برای برخی کاربران شـاید در ابتدا سرگرم کننده به نظر برسد. تا به اپلیکیشن‌های موبایلی و ساخت این گونه تصاویر ویدیویی بتوانند توجه بیشتری از مخاطبان شبکه‌های اجتماعی را به خود جلب کنند ولی برای کارشناسان این طور به نظر نمی‌رسد.

«منتو کالدول» از محققان دانشگاه سلطنتی لندن در این خصوص گفت: «مردم این روزها بخش‌های زیادی از زندگی روزمره خود را به دنیای مجازی سپرده‌اند و فعالیت آنلاین آنها روی تمام بخش‌های زندگی‌شان تأثیر می‌گذارد. محیط‌های آنلاین که در آن داده‌ها از قدرت و انرژی بالایی برخوردار هسـتند با اسـتفاده از فنـاوری هوش مصنوعی برای بهره برداری‌های مجرمانه هم به کار گرفته می‌شوند»

او همچنین توضیح داد: «جرایم حوزه دیجیتال بر خلاف بسـیاری از جرایم سـنتی براحتی قابل تکرار نیسـتند و این اتفاق به مجرمان امکان می‌دهد تکنیک‌های جنایـی خود را به‌صورت انحصـاری به بازار عرضه کننـد و کاربران را مورد سوءاستفاده قرار دهند. این مسأله زمانی است که مجرمان سایبری ممکن اسـت جنبه‌های چالش برانگیز جنایت مبتنی بر هوش مصنوعی را بیرون سپاری کنند تا از این طریق بتوانند به‌صورت حرفه‌ای‌تر پروژه‌های خود را پیش ببرند» دانشگاه سلطنتی لندن در بررسی‌های خود به این نتیجه رسید که فناوری جعل عمیق این روزها به‌صورت ویژه برای ساخت فیلم‌های مسـتهجن مورد استفاده قرار می‌گیرد. تحقیقات این مرکز در ژوئن ۲۰۲۰ نشان داد ۹۶ درصد تصاویر جعل عمیق در حوزه فیلم‌های مسـتهجن ساخته شده است و تقریباً نزدیک به ۱۰۰ درصد این فیلم‌ها با هدف ضربه زدن به زنان پخش شده‌اند. با این حال بسیاری از مردم استفاده از اطلاعات نادرست آنلاین را پیش شرط اصلی برای توسعه تصاویر جعل عمیق می‌دانند.

در سال ۲۰۱۹ میلادی حزب محافظه کار انگلیس ویدیویی از «کایر استارمر» رهبر فعلی حزب کارگر این کشـور منتشر کرد تا نشان دهد او در مصاحبه مطبوعاتی نسـبت به گذشته عملکرد بهتری دارد. در این زمینه اقدام مشابه توسط طرفداران حزب جمهوریخواه امریکا صورت گرفت و این اتفاق در نهایت باعث شد نسخه ویرایش شده تصاویر ویدیویی «نانسی پلوسی» رئیس دموکرات مجلس نمایندگان امریکا بین کاربران منتشر شود و حتی «دونالد ترامپ» هم آن را به اشتراک بگذارد.

اگرچه این ویدیوها با فناوری جعل عمیق سـاخته نشـده بودند و در عوض به‌صورت زیر کلاه ویرایش شدند ولی این مسأله نشان داد برای محتوای ویدیویی دستکاری شده بازار پرمخاطبی وجود دارد که مخاطفان سیاسی می‌توانند از آن سوءاستفاده کنند.

محققان علاوه بر محتوای جعل عمیق، بیش فناوری دیگر را هم مورد توجه قرار داده‌اند که با استفاده از فناوری هوش مصنوعی توسعه پیدا می‌کنند و در آینده نزدیک می‌توانند نگرانی‌های زیادی برای مردم ایجاد کنند. استفاده از توصیل‌های بدون راننده به‌عنوان سلاح، استفاده از فناوری یادگیری ماشینی برای هدایت پیام‌های مخصوص کلاهبرداری، ایجاد اختلال در سیستم‌های کنترل ماشینی، نشر اخبار جعلی و جمع‌آوری اطلاعات آنلاین برای باجگیری پنج فناوری مذکور هستند و باید دید شرکت‌های توسعه دهنده سیستم‌های امنیت سایبری تا چه اندازه می‌توانند با این مشکلات مقابله کنند.

بریده جراید

«جعل عمیق» خطرناک‌ترین فناوری قرن معرفی شد

ایران؛ میثم لطفی – برای کسـانی که از آینده می‌ترسند و همواره نگران هسـتند بخش‌های دلهره‌آور فیلم‌های تخیلی‌ورزی به حقیقت بپیوندد! دقت فناوری «جعل عمیق» این نگرانی را تا حدودی به حقیقت بدل کرده است.

به گزارش روزنامه نیویورک تایمز، در حالی که میلیون‌ها کار بر این هفته ویدیوی «تام کروز» بازیگر مشهور را در شبکه‌های اجتماعی مشاهده می‌کردند مشخص شد این تصاویر با فناوری «هوش مصنوعی و به روش جعل عمیق ساخته شده است.

ویدیویی که در تیک‌تاک، توئیتر و سایر شبکه‌های اجتماعی بین میلیون‌ها کار دست به دست شد توسط یک «هنرمند جلوه‌های تصویری و با شبیه‌سازی یکی از جعل عمیق، تصویر ویدیویی «لرنولد شوارتزنگر» بازیگر دیگر سینما را پخش کرده بود. قریب میلیون‌ها کاربر جهانی با ویدیویی که جعلی بودن آن به ه